

Bojan OGORELEC, 2011: **Mikrofacies mezozojskih karbonatnih kamnin Slovenije =**
 Microfacies of Mesozoic Carbonate Rocks of Slovenia.
 Geologija, 54/2-suppl.: 1-136, doi:10.5474/geologija.2011.011

Številnim knjigam, geološkim kartam in tolmačem se je letos na policah s slovensko geološko tematiko pridružila monografija *Mikrofacies mezozojskih karbonatnih kamnin Slovenije*.

V njej nam priznani slovenski sedimentolog prof. dr. Bojan Ogorelec predstavi, kako vidimo apnence in dolomite pod mikroskopom, njihovo sestavo, fosilno združbo in vse tiste značilnosti, po katerih lahko ugotavljamo, v kakšnem okolju so le-ti nastajali v geološki preteklosti. Monografsko delo, ki je tiskano kot dodatek reviji Geologija, je rezultat njegovih več kot tridesetletnih terenskih in laboratorijskih raziskav karbonatnih kamnin celotnega slovenskega prostora.

Težišče monografije predstavljajo barvne slike mikroskopskih preparatov (zbruskov), med katerimi prevladujejo apneneci nad dolomiti. Med 250 izbranimi vzorci jih je največ triasne starosti, tem pa sledijo jurski in kredni karbonati. Čeprav zgornji perm ni sestavni del mezozojskega obdobja, so v monografiji predstavljeni tudi apneneci in dolomiti te starosti, saj se v slovenskem prostoru prav z njimi pričinja dolgo obdobje karbonatne

sedimentacije, rezultat katerega je preko 5000 metrov debela skladovnica apnencev in dolomitov, ki grade več kot 40 % slovenskega ozemlja. Med predstavljenimi vzorci je nekaj takih, ki so redkost tudi v mednarodnem prostoru. Slikovnemu gradivu so v uvodnem delu zaradi boljše preglednosti in uvrstitve izbranih vzorcev v čas in prostor, v zgoščeni obliki predstavljeni osnovni litološki razvoji karbonatnih formacij v posameznih paleogeografskih in geotektonskih enotah Slovenije. Formacije, členi in njihove najbolj značilne kamnine so predstavljene po geoloških obdobjih. Delo je v celoti prevedeno v angleščino in je bogato ilustrirano s preglednimi skicami in stratigrafskimi stolpci, dodana pa je tudi obsežna literatura, ki je pomembna za podrobnejše razumevanje in spoznavanje predstavljenih karbonatnih kamnin.

Monografija, ena prvih s tovrstno tematiko karbonatnih kamnin v Sloveniji, je namenjena v prvi vrsti študentom geologije, ki se pri študiju prvič srečajo s pojmom *mikrofacies* ter tujim raziskovalcem zaradi lažjega spoznavanja naših karbonatnih kamnin in njihove primerjave z razvoji drugod po svetu. Po njej bodo s pridom posegli geologi različnih profilov, saj mikrofacies močno povezuje sedimentologe s paleontologi, regionalnimi geologi, tektoniki in drugimi. Razen za geološko stroko pa bo delo zanimivo tudi za vse ljubitelje narave, ker nazorno pripoveduje, da »kamen ni enak kamnu«, ampak da lahko marsikdaj šele pod mikroskopom spoznamo vso njegovo raznolikost in bogato vsebino. V kamnu so ohranjeni dragoceni zapisi o različnih sedimentacijskih okoljih, v kakršnih nastajajo karbonatne kamnine tudi danes – od plitvih morij, priobalnih ravnin, lagun, koralnih grebenov, do pregibov in globokih oceanskih bazenov. Vso to pestrost premorejo tudi apneneci in dolomiti slovenskega prostora.

Delo *Mikrofacies mezozojskih karbonatnih kamnin Slovenije* je nastajalo več let vzporedno z avtorjevim raziskovalnim delom na Geološkem zavodu Slovenije, zato je izšlo s precejšnjim časovnim zamikom, vendar morda prav zato dobro opremljeno z najboljšim izborom kamninskih preparatov izpod njegovega mikroskopa.

Monografija je, kot dodatek 54. številke znanstvene revije Geologija, izšla prav ob 50. obletnici klasifikacije karbonatnih kamnin, kakršna se danes splošno uporablja v svetu. Z njo se avtor in Geološki zavod Slovenije pridružujeta praznovanju tega jubileja.

Bogdan Jurkovšek

